

ปัญหาการให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด
ระเบียบเกี่ยวกับ การช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต

คนพิการแก่หน่วยงานของรัฐ

**Legal Issues for the National Committee for the Advancement and
Development of the Quality of Life of People with Disabilities to
Set up Regulation on the Assistance Support And development
of the Quality of Life of Disabled Persons to Government**

ภาสกร วงศ์วิริยะ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Pasakorn Wongwiriya

Sripatum University, Thailand

E-mail: sakoonteam@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาในทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนดเกี่ยวกับ การช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนและพัฒนาคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐ และออกมาตรการทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของคนพิการ พร้อมทั้งศึกษาแนวทางคำวินิจฉัยคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด การวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายพร้อมทั้งแนวทางที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบัญญัติกฎหมายลำดับรอง (Subordinate Legislation) พร้อมทั้งศึกษาเปรียบเทียบบทกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศไทยเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ โดยการศึกษาวิจัยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยการค้นคว้าจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศรวมทั้งค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ อันเกี่ยวข้อง กับหลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน และการจัดการเลือกปฏิบัติตลอดจนตำรากฎหมาย บทความทางวิชาการในสาขานิติศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดของทางมหาวิทยาลัย และของทางสถาบันต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ปรากฏอยู่บนเครือข่ายเพื่อนำมาวิเคราะห์และนำมาแก้ไขปัญหาด้านกฎหมาย

คำสำคัญ: สิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ; หลักความเสมอภาค; กฎหมายลำดับรอง

Abstracts

This research study is to study the legal aspects of the National Council for the Promotion and Development of the Quality of Life of Persons with Disabilities to determine the assistance, promotion and support and development of the disabled for government agencies. and to issue legal measures on the rights and liberties of people with disabilities as well as to study the guidelines for the decision of the Supreme Administrative Court Analysis of legal issues along with appropriate solutions to guide the problem. and recommendations on subordinate legislation, as well as a comparative study of existing laws in Thailand compared to foreign laws By the research study in this research study. Use documentary research methods by researching documents in both Thai and foreign languages, as well as researching relevant information. with the rule of law, the rule of law, the principle of equality equality and the elimination of discrimination as well as legal texts Academic articles in the field of law and other related fields of study in the university's library. and of various institutions, including information obtained from electronic research that appear on the network to be analyzed and used to solve legal problems

Keywords: Facilities for the Disabled; Equality Principle; Secondary Law

บทนำ

มนุษย์ทุกคนเกิดมามีเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งตัว ผู้พิการ และมนุษย์ทุกคน เพื่อให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Right) ว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพ ที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด ตามหลักกฎหมายธรรมชาติ(Natural Declaration of Human Right) อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และการที่มนุษย์ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกัน ภายใต้ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันนั้นต้องมีทั้งผู้นำและผู้ตามเพื่อก่อให้เกิดความสันติสุขขึ้นในสังคมขจัดการเลือกปฏิบัติ ในเรื่องความเชื่อ เชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด ศาสนา ภาษา และการศึกษา เป็นต้น อันเป็นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 27 มาตรา 68 และมาตรา 71 ดังนั้นในการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านขนส่งมวลชน รถไฟฟ้ากรุงเทพมหานคร (BTS) ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อผู้พิการ ทั้งในแง่ของการเข้าไม่ถึงบริการด้านการขนส่งมวลชนรถไฟฟ้า และในหลักการจัดทำบริการสาธารณะทั่วไปทุกประเภท ประกอบด้วย 3 หลักดังนี้ (1) หลักว่าด้วยความเสมอภาค (2) หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง (3) หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้ผู้พิการได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อหาข้อยุติ ในการที่กรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานครได้ทำสัญญาสัมปทาน ในการให้เอกชน บริษัทรถระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ (มหาชน) เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะแทนรัฐ ในโครงการจัดทำระบบขนส่งมวลชน ด้วยรถไฟฟ้าสาธารณะสายสีเขียวและสายสีเขียวยาว เป็นรถไฟฟ้าสายเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดสมุทรปราการระยะทาง 17 กิโลเมตร ในปี พ.ศ. 2542 จากสถานีอ่อนนุชถึงการเคหะสมุทรปราการ และส่วนต่อขยายจากหมอชิต ไปจนถึงคูคต สามารถเชื่อมต่อสายสีลมและสถานีสยาม รวมทั้งสิ้น 23 สถานี

ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้เป็นงานนิพนธ์ทางนิติศาสตร์ ที่มุ่งศึกษาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่คดีหมายเลขแดงที่ อ. 650 / 2557 เป็นกรณีพิพาทที่ผู้พิการ ได้ยื่นฟ้องต่อกรุงเทพมหานครในข้อพิพาทที่หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร โดยไม่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ในระบบรถไฟฟ้า (BTS) เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก โดยตรงแก่คนพิการ พ.ศ. 2544 ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วพบว่า ในกรณีนี้การ จัดให้มีอุปกรณ์ ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ที่สถานีขนส่ง และรถรางนั้นอยู่ในวิสัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จะสามารถดำเนินการได้ ดังนั้นเมื่อนับแต่กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542)มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ.2542 และระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการพ.ศ. 2544 มีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 จนถึงผู้ฟ้องคดีมาฟ้องศาลปกครอง เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550 พ้นระยะเวลากว่า 6 ปี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เพียงจัดให้มีลิฟต์และทางขึ้นลงบันไดเลื่อนด้วยระบบไฟฟ้าเพียง 5 สถานีและไม่มีอีกใน 18 สถานี จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ และเป็นหน้าที่ของผู้ใดที่ต้องทำหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางสังคมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ หรือความช่วยเหลืออื่นใดจากรัฐ ตลอดจนศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคนพิการ ในการใช้บริการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร (BTS)
2. เพื่อค้นคว้ากฎหมาย นโยบาย รวมทั้งรูปแบบการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ สำหรับคนพิการของต่างประเทศ ในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะสำหรับคนพิการสากล
3. เพื่อพิจารณาและวิเคราะห์กฎหมายหลัก กฎหมายลำดับรองระเบียบที่ออกโดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดทำบริการสาธารณะ สำหรับการให้ความช่วยเหลือคนพิการของประเทศไทย รวมทั้งศึกษารูปแบบการจัดองค์กรในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ ตลอดจนศึกษาเพื่อให้ทราบสภาพปัญหา และอุปสรรคทางกฎหมาย ที่ขัดขวางหรือไม่ส่งเสริมสิทธิคนพิการ ในการ ใช้บริการด้านขนส่งมวลชนรถไฟฟ้ากรุงเทพมหานคร (BTS)

4. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย แผนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ที่เป็นการสนับสนุนและส่งเสริม เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน ในการใช้บริการด้านขนส่งมวลชนรถไฟฟ้ากรุงเทพมหานคร (BTS) ได้เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ

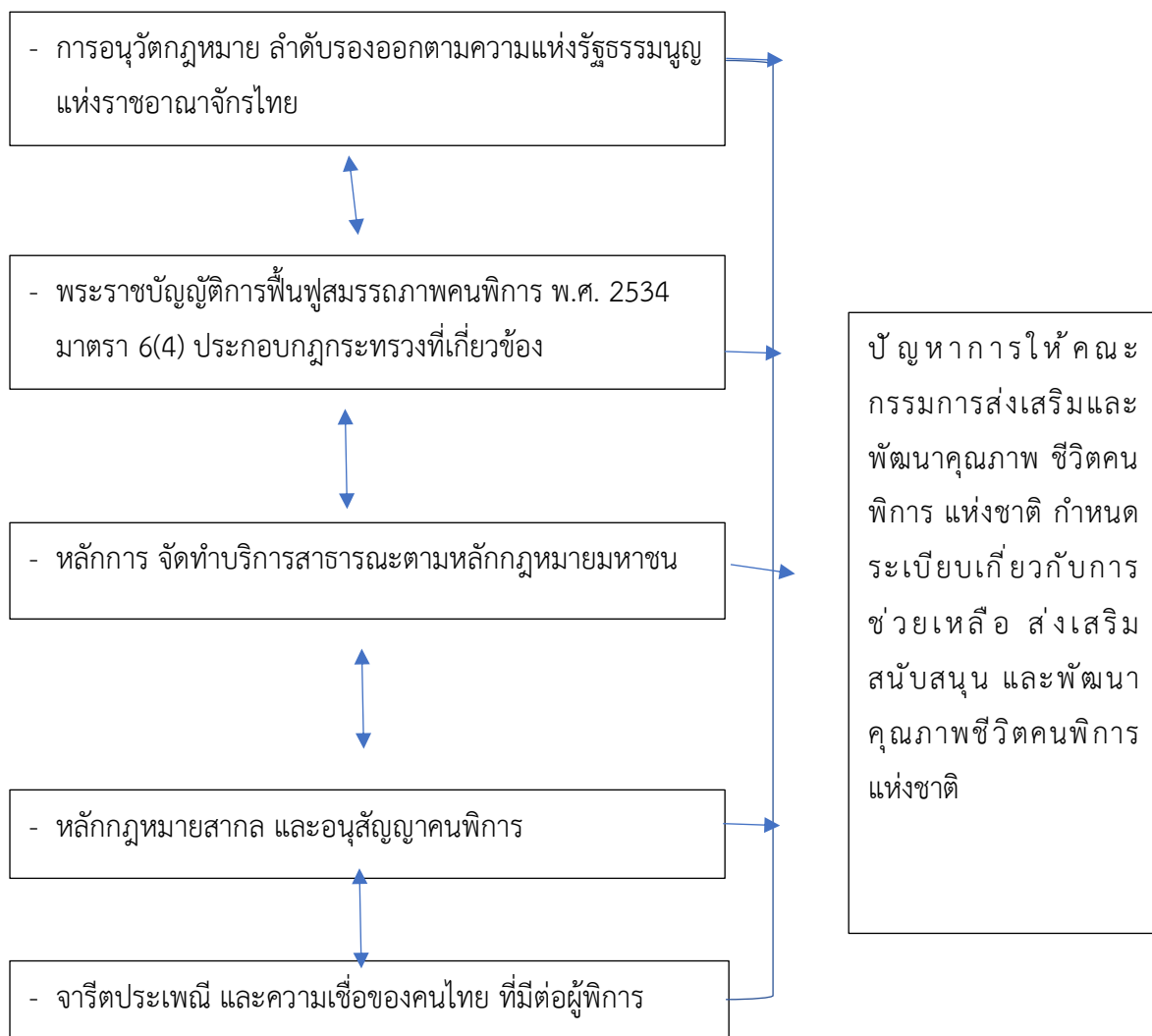
ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาการปฏิบัติต่อผู้พิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 6 (4) วางหลักว่าให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ กำหนดระเบียบ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเงินอุดหนุนหรือบริการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ซึ่งเป็นการออกกฎหมายลำดับรอง (Subordinate Legislation) ทั้งนี้ ระเบียบที่ออกโดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ที่ผ่านมามีหลายฉบับนั้นไม่อาจกำหนดให้มีมาตรการ (Sanction) ทางกฎหมาย ในการบังคับให้หน่วยงานของรัฐ มีข้อจำกัดในเรื่องการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งไม่อาจกำหนดกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้มีมาตรการทางกฎหมาย ที่สามารถมีผลบังคับแก่หน่วยงานของรัฐได้อย่างแท้จริง จึงเห็นควรศึกษา และวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว เพื่อค้นหานิติวิธีทางกฎหมายปกครองในการแก้ไขเยียวยาปัญหาดังกล่าวต่อไป (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2555: 187)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมาย และการดำเนินการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ของประเทศไทย และต่างประเทศ ปัญหาทางกฎหมายในการขับเคลื่อน การใช้บังคับกฎหมาย ให้มีประสิทธิภาพ การกำหนดรูปแบบหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติเพื่อคุ้มครองดูแลคนพิการ พ.ศ. 2534 รวมทั้งมาตรการ ซึ่งเป็นแนวทางในการขับเคลื่อน การใช้บังคับกฎหมาย เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ และต่อมา ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัตินี้ตาม มาตรา 3 และได้บัญญัติ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ขึ้นเป็นการทดแทน และมีการแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 โดยมุ่งเน้นด้านการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานครรถไฟฟ้า (BTS) โดยทำการวิเคราะห์และวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสม และนำไปปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย รวมทั้งนโยบายของประเทศไทย เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะได้ประโยชน์สูงสุด โดยการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการจากตำราและคำอธิบายทางกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎหมายลำดับรอง วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ วารสาร บทความทางวิชาการทั้งภาษาไทย และ

ภาษาต่างประเทศ รายงานการวิจัยรวมทั้งรายงานการประชุม เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาและบันทึกของ
 ส่วนราชการ ตลอดจนเอกสารทางวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องและฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

สิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายมหาชน สิทธิ หมายถึง อำนาจตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ ซึ่งได้มีการบัญญัติและรับรองคุ้มครองแก่ประชาชน ตามมาตรา 28 วรรคหนึ่ง แห่งรัฐธรรมนูญ บัญญัติไว้ว่าบุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลากรไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เทียบเคียงกับในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในการคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Menchenwürde) ของประชาชนชาวเยอรมันที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (Grundgesetz) ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันไว้ในบทบัญญัติแรกของรัฐธรรมนูญการศึกษาถึงที่มาของคำว่าศักดิ์ศรี (Wuerde) หมายถึงความเมตตาของพระเจ้า ซึ่งในความเชื่อของศาสนาคริสต์เชื่อว่ามนุษย์ถูกสร้างขึ้นตามความประสงค์ของพระเจ้า ดังนั้นศักดิ์ศรีของมนุษย์มิอาจถูกทำลายหรือถูกพรากไปโดยการกระทำของผู้อื่นหากแต่ถูกทำลายโดยบาปของตนเองจึงเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และพระเจ้า

ต่อมาประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Person with Debilities' : CRPD) ซึ่งแต่ก่อนที่ประเทศไทยจะได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯตามข้อ 9 ข้อย่อยที่ (a) (b) (c) (d) (e) มาตรการที่เหมาะสมที่รัฐภาคี ซึ่งประเทศไทยต้องดำเนินการทั้งช่วงก่อนและหลังประเทศไทยให้สัตยาบันต่ออนุสัญญา ฯได้มีกฎหมายบังคับใช้ 7 ฉบับดังต่อไปนี้

(1) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมอาคารให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคง แข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรซึ่งได้รับรองสิทธิคนพิการในมาตรา 39 ทวิ (6) กล่าวถึงการออกแบบอาคาร และการคำนวณอาคารสำหรับอาคารที่ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นด้วย เนื่องจากยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป โลก มีวิวัฒนาการทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมและสถาปัตยกรรมใน พ.ศ. 2522 จึงเริ่มกำหนดให้อาคารมีการออกแบบ คำนวณ และสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการขึ้น เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงอาคารต่าง ๆ ได้ นับว่ากฎหมายไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้พิการว่า จะต้องใช้ชีวิต เท่าเทียมคนปกติได้ การเข้าถึงอาคารที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นเป็นการดำเนินการมาตรการต่อไป

(2) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการสามารถดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป คนพิการควรได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์ การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยวิธีการทางการแพทย์ การศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพ ตลอดจนแก้ไขปัญหา และจัดอุปสรรคต่างๆทางเศรษฐกิจ และสังคมให้แก่คนพิการ รวมทั้งให้สังคมมีส่วนร่วมในการเกื้อกูล และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ต่อมาได้ถูกยกเลิก

โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เพื่อแก้ไขการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้สอดคล้องกับยุคสมัยปัจจุบัน

(3) กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงได้ออกกฎกระทรวง ฉบับนี้ เพื่อกำหนดลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่ต้องมีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการโดยตาม ข้อ 2 และข้อ 4 (3) สถานที่ขนส่งมวลชนอันเป็นลักษณะอาคาร และรถไฟฟ้า อันเป็นลักษณะยานพาหนะ ที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ซึ่งอุปกรณ์นั้นตามข้อ 6 ของกฎกระทรวงฉบับนี้ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด เว้นแต่ ในกรณีที่กฎหมายควบคุม อาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นจะได้กำหนดอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการไว้โดยเฉพาะ และมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนดและต้องจัดทำสัญลักษณ์แสดงให้เห็นว่ามีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกแก่คนพิการด้วย โดยขนาดและตำแหน่งที่แสดงของสัญลักษณ์ดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด

(4) พระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2543 มาตรา 59 บัญญัติไว้ว่า ให้ รถไฟฟ้ามหานคร มีหน้าที่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนโดยสารโดยเฉพาะคนทุพพลภาพ คนสูงอายุ และเด็ก ให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมแก่การใช้บริการกิจการรถไฟฟ้า

(5) กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 (3) แห่ง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และมาตรา 8 (1) (4) (5) (6) (7) (8) (9) แห่ง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 มาตรา 31 มาตรา 35 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการควบคุมอาคาร ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ อันมีวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดให้อาคารบางประเภทต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือ ทุพพลภาพ และคนชรา เพื่อให้บุคคลดังกล่าว มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในสังคมได้ ซึ่งกฎกระทรวงฉบับนี้ได้กำหนดนิยามของ “ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา ” หมายความว่า ส่วนของอาคารที่ สร้างขึ้น และอุปกรณ์ อันเป็นส่วนประกอบของอาคารที่ติดหรือตั้งอยู่ภายในและภายนอกอาคาร เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ได้กำหนดให้สถานขนส่งมวลชนที่มีพื้นที่ส่วนใดของอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไป ไม่เกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการหรือทุพพล

ภาพ และคนชราต้องจัดให้มีป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก ตามความสมควร มีลักษณะที่ชัดเจน สังกะสีได้
ง่าย และไม่สับสน มีการกำหนดมาตรฐานตามกฎหมาย ในเรื่องของขนาด ระดับ และลักษณะเช่น ขอบทาง
ลาด ลิฟต์ บันได ที่จอดรถ ประตู ห้องน้ำ พื้นผิวสัมผัสและอื่น ๆ อีกมากมายที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด
มาตรฐานการออกแบบเอาไว้ ให้ใช้ได้จริง

(6) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ตราขึ้น เพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 โดยได้กำหนดแนวทางและ
ปรับปรุงวิธีการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคม ซึ่งกำหนด
บทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ และความคุ้มครอง คนพิการ เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
เพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งเพื่อให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็น
สาธารณะ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และ
พึ่งตนเองได้

หลังประเทศไทยให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฯ ได้มีการตรากฎหมายเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้พิการได้เข้าถึง
บริการสาธารณะและสามารถดำรงชีวิตได้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยการออกกฎหมายลำดับรองดังต่อไปนี้

1) กฎกระทรวงกำหนดลักษณะหรือจัดให้มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการ
ในอาคารสถานที่หรือบริการสาธารณะอื่นเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ได้ พ.ศ. 2555
เป็นการกำหนดรายละเอียดในเรื่องของอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการ อาคาร สถานที่
กำหนดนิยามและมาตรฐานตามกฎหมายไว้อย่างชัดเจน ข้อ 6 บัญญัติไว้ว่า กำหนดการจัดให้มีคู่มือรายการ
อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการ ที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท
สำหรับเป็นข้อมูล ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใดใช้เป็นแนวทางในการกำหนด
อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการสำหรับคนพิการให้มีการฝึกอบรมหรือการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่
ในเรื่องการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของคนพิการ แต่ละประเภท จัดให้มีการฝึกอบรม
หรือให้ความรู้แก่คนพิการเกี่ยวกับอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องการพิเศษ ของคนพิการแต่ละ
ประเภท ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก ทั้งการจัดทำคู่มือ การอบรมเจ้าหน้าที่ และคนพิการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ตรงกัน และการใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป (มูทิตา ปานมุข, 2561 : 7)

2) ประกาศกรมการขนส่งทางบกเรื่องกำหนดลักษณะขนาดและคุณสมบัติของเครื่อง
อุปกรณ์สำหรับรถที่จะมีไว้ใช้อำนวยความสะดวกแก่คนพิการพ.ศ. 2555 เป็นการกำหนดรายละเอียดใน
เรื่องของเครื่อง อุปกรณ์ที่จะมีไว้ใช้อำนวยความสะดวกแก่คนพิการได้แก่ที่นั่งสำรองสำหรับคนพิการ กรัง
สัญญาณหยุดรถ ข้อมูลแสดงเส้นทางเดินรถและจุดจอดรถ ประตูรถ เครื่องยก ทางลาด และพื้นที่จอด
รถคนพิการ ว่าจะต้องมีขนาดมาตรฐานเท่าใด มีไว้เพื่ออะไร มีคุณสมบัติอย่างไร อีกทั้งรถที่มีเครื่องอุปกรณ์
ที่จะมีไว้ใช้อำนวยความสะดวกแก่คนพิการต้องติดสัญลักษณ์รูปภาพแสดงคนพิการตามที่กำหนดไว้ท้าย

ประกาศที่ กระจกกันลมหน้า กระจกกันลมหลัง และประตูทางขึ้นลงในบริเวณที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน

3) กฎกระทรวงกำหนดลักษณะหรือจัดให้มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการในอาคารสถานที่หรือบริการสาธารณะอื่นเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. 2556 วัตถุประสงค์ในการออกกฎกระทรวงฉบับนี้ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในเรื่องของอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดให้มี ในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะและบริการขนส่ง ตามกฎกระทรวงนี้ต้องมีสภาพมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยในการใช้งาน เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท

อภิปรายผลการวิจัย

ผลของคำพิพากษาในคำสั่งทางปกครองสูงสุดที่ คดีหมายเลขแดงที่ อ. 650/ 2557 ผู้พิการได้ยื่นฟ้องต่อกรุงเทพมหานครในข้อพิพาทที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร โดยไม่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในระบบรถไฟฟ้า (BTS) เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ พ.ศ. 2544 ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้ว พบว่า กรณีนี้จึงเห็นได้ว่าการจัดให้มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการที่สถานีขนส่งและรถรางนั้น อยู่ในวิสัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จะสามารถดำเนินการได้ ดังนั้น เมื่อนับแต่กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) มีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2542 และระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์ ฯ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก โดยตรงแก่คนพิการพ.ศ. 2544 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 จนถึงผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องศาลปกครอง ในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2550 เป็นระยะเวลา กว่า 6 ปี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เพียงจัดให้มีลิฟต์ และทางขึ้น-ลงบันไดเลื่อนด้วยระบบไฟฟ้า เพียง 5 สถานี และไม่มีในอีก 18 สถานี จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร เมื่อวินิจฉัยเช่นนี้แล้ว จึงไม่ต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้ง 3 และการที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย พิจารณากลับคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2

(1) จัดทำลิฟต์ ที่สถานีขนส่งทั้ง 23 สถานีโดยมีรายละเอียดตามกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ข้อ 6 และข้อ 7 วรรคสอง และระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ พ.ศ. 2544 หมวด 1 อาคาร ข้อ 4 (6) (ก) (ข) (ค) (ง) และ(จ)

(2) จัดทำอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกที่สถานีขนส่งทั้ง 23 สถานีตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และระเบียบของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ พ.ศ. 2544 หมวด 2 ข้อ 5 (3) (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) และ (ฉ)

จากการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับสัญญาทางปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะด้านขนส่งมวลชนด้วยรถไฟฟ้า (BTS) ในกรณีที่มีข้อพิพาทที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรโดยไม่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในระบบรถไฟฟ้า (BTS) เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ พ.ศ. 2544 ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่คดีหมายเลขแดงที่ อ. 650 / 2557 นั้นผู้เขียนมีข้อเสนอแนะให้มีการบัญญัติกฎหมายลำดับรอง ภายหลังที่รัฐธรรมนูญ ได้มีการตราและมีผลใช้บังคับ ในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศนั้น เพื่อให้กฎหมายมีสภาพบังคับโดยอัตโนมัติ ให้มีผลที่มีสภาพบังคับให้ต้องปฏิบัติตามต่อฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติในฐานะผู้ที่ตรากฎหมายให้มีผลใช้บังคับ และหากมีกรณีที่ฝ่ายบริหารและหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หากปรากฏว่าหน่วยงานดังกล่าวไม่ถือปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ที่กระทบทั้งทางด้านสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันเกิดจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้น สามารถใช้สิทธิทางศาลโดยการขอใช้อำนาจทางด้านตุลาการเพื่อมาใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองให้มีสภาพบังคับโดยอัตโนมัติเทียบเคียงกับการใช้และการตรากฎหมายรัฐธรรมนูญใน สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และในประเทศที่รัฐธรรมนูญมีเพียงฉบับเดียวในสหรัฐอเมริกา และหากนำคำพิพากษาของศาลปกครองกลางและศาลปกครองสูงสุดในคดีนี้ และจะเห็นได้ว่า แนวทางที่ศาลใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ศาลใช้เพียงแนวทางการอนุวัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 30 ประกอบ มาตรา 55 และการเข้าทำสัญญาทางปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างกรุงเทพมหานครและ บริษัท ขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แม้ว่าขณะที่กรุงเทพมหานครได้ทำสัญญาทางปกครองกับบริษัทขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เพื่อจัดทำบริการสาธารณะด้านขนส่งมวลชนรถไฟฟ้า (BTS) ยังไม่มีการตรากระทรวง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542 ก็ตามและแม้จะมีการตรากระทรวง ออกมาใช้บังคับ ก็ไม่ได้มีการตราบทเฉพาะกาลเพื่อการนี้ไว้แต่อย่างใดในกรณีที่มีการก่อสร้างอาคารก่อนและไม่ได้มีบทลงโทษหากไม่จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการไว้แต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะ

ข้อความคิดที่ผู้ศึกษาวิจัยได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยทั้งจากเอกสาร วิทยานิพนธ์ บทความ วารสารที่ได้และมีข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาในปัญหาข้อกฎหมาย ในเรื่อง การให้ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐ ได้ดังต่อไปนี้ ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการ ส่งเสริม สนับสนุนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐเชิงนโยบาย

1. การใช้บังคับกฎหมายให้มีสภาพบังคับเทียบเคียงกับกฎหมายตามหลักสากล ตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญในประเทศไทยนั้น เห็นควรให้มีสภาพใช้บังคับในทันที ซึ่งถือเป็นกฎหมายที่มีความศักดิ์สิทธิ์และมี สภาพใช้บังคับอัตโนมัติ เทียบเคียงกับกฎหมาย ทั้งในสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐ ฝรั่งเศส ซึ่งในสภาแห่งรัฐ (Camseil d'État) ได้วางแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับความหมายของโทษทางปกครอง (Sanction administrative) หากมีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นต้นแบบในการตรารัฐธรรมนูญและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนพิการ ที่มีมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นสิทธิที่ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่ผู้อื่นและหากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่มีคุณค่าทางด้านมนุษยธรรม และศีลธรรมสูงกว่ากฎหมาย ตามหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม เพื่อให้ผู้พิการใน ประเทศไทยได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เสมือนบุคคลทั่วไปได้โดยเทียบเคียงกับกฎหมายต่างประเทศดังต่อไปนี้

(1) หลักกฎหมายเยอรมัน หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ (Vorrang der Verfassung) ที่ทุกคนในประเทศให้การยอมรับและใช้ในการปกครองประเทศหากต่อมามีการตรากฎหมาย ในลำดับที่ต่ำกว่ามีความขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ กฎหมายนั้นย่อมไม่มีผลใช้บังคับ ซึ่งทำให้กลายเป็น หลักความชอบด้วยกฎหมาย(Gesetzmäßigkeitssatz.)ทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อหลักนิติรัฐและเป็น หลักประกันทางศาล(Gie Grundrichteals Rechtsschutzsgarante) อันเป็นสาระสำคัญในเรื่องสิทธิและ เสรีภาพในรัฐธรรมนูญให้มีผลใช้บังคับ อย่างแท้จริงและทำให้เกิดเป็นสิทธิเรียกร้อง(subjektives Recht) อันเป็นสิทธิเรียกร้องในทางมหาชน (subjektive öffentliche Recht) ตามหลักกฎหมายธรรมชาติที่กล่าว ไว้ว่าเป็นสิทธิติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิดในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลโดยการนำกฎหมาย ธรรมชาติมาทำให้มีผลผูกพันต่อกฎหมายบ้านเมืองและเกิดผลอัตโนมัติในการถ่วงดุลโดยตรงต่ออำนาจนิติ บัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการและตามมาตรา 1อนุมาตรา 3แห่งกฎหมายพื้นฐาน มิได้มี ความหมายเพียงแต่เป็นการกำหนด ให้บทบัญญัติในส่วนหนึ่งของสิทธิขั้นพื้นฐาน มีฐานะเป็นกฎหมายที่มี ผลบังคับได้โดยตรงเท่านั้น หากแต่เป็นการประกาศเจตนารมณ์ของผู้ร่างรัฐธรรมนูญด้วยว่า หากกรณีที่เป็น ที่สงสัย ปัจเจกบุคคลย่อมสามารถใช้บทบัญญัตินี้และสิทธิขั้นพื้นฐานขึ้นมา อ้างยันกับฝ่ายอำนาจสาธารณะ ได้ บรรเจิด สิงคะเนติ (2547 : 147) หลักที่ถือว่าศาลถูกผูกมัดโดยตรงและเสมอไป โดยไม่ อาจเลี่ยงได้ที่ ต้อง ข้อบังคับตามรัฐธรรมนูญเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สิทธิและเสรีภาพ แม้รัฐสภายังไม่ออกกฎหมายลำดับ

รอง หลักนี้ใช้คำว่า **Directly Enforceable** โดยการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าสิทธิขั้นพื้นฐานทั้งหลายนั้นเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้โดยตรงและผูกพันฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ และยังได้บัญญัติรับรองว่าบทบัญญัติของมาตรา 1 และในมาตรา 20 ของรัฐธรรมนูญเป็นบทบัญญัติที่ไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งแนวคิดดังกล่าวอยู่ บนพื้นฐานของความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติมิได้หมายความว่าทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกเรื่อง อันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อสิทธิขั้นพื้นฐานหรือการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานย่อมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับการกิจที่สำคัญนี้ได้ (วิชญ์ เครืองาม, 2530 : 673)

(2) สภาแห่งรัฐ (*Conseil d'État*) ได้วางแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับความหมายของโทษทางปกครอง (*Sanction administrative*) ว่าหมายถึงคำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ จัดทำขึ้นภายในเอกสิทธิ์ของฝ่ายปกครอง เพื่อลงโทษการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นการละเมิดหน้าที่ทางปกครอง อันได้แก่ หน้าที่ตามที่กฎหมายที่บุคคลพึงกระทำ หรืองดเว้นการกระทำเพื่อประโยชน์แห่งการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งโทษทางปกครองหมายถึงโทษที่กฎหมายกำหนดให้ฝ่ายปกครองลงโทษ แก่ผู้กระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งทางปกครองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการสาธารณะสามารถดำเนินการต่อไปได้

(3) รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร ที่ได้นำมา ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังการประกาศอิสรภาพจากสหราชอาณาจักรทั้ง 13 แห่ง เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ.1776 เรียกว่าหลักการปกครองตนเองที่เรียกว่า **Constitution** เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์การปกครองมลรัฐ จัดทำโดยคณะผู้ก่อปฏิสรภาพหรือโดย สภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยประชาชนเป็นคนคัดเลือกเน้นบทบาทของมลรัฐห้ามมิให้ตรากฎหมายที่ขัด ต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญได้นำข้อความคิดของ **Bill of Right** ค.ศ. 1688 ของสหราชอาณาจักรอังกฤษ บางส่วนมาบัญญัติไว้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ซึ่งความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญได้รับการรับรองเป็นลายลักษณ์อักษร ครั้งแรก ตามบทบัญญัติ มีความว่ารัฐธรรมนูญนี้เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศและผู้พิพากษาในทุกมลรัฐถูกผูกพัน ดังว่านั้น เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ (2548 : 201) ซึ่งรัฐธรรมนูญครั้งแรกบัญญัติไว้มี 7 มาตรา และแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (**Amendment**) นับถึงปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมแล้ว 27 ครั้ง และศาลสหรัฐอเมริกา ยังมีอำนาจอื่นที่มิได้ มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ได้แก่ อำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของศาลสูงแห่งอเมริกาที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจชี้ขาดทางกฎหมาย ของฝ่ายตุลาการ ในการหาข้อยุติในข้อโต้แย้งทางกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารผ่านกระบวนการพิจารณา โดยใช้อำนาจตุลาการ นอกจากตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้วศาลองค์กรส ได้ให้อำนาจศาลยุติธรรมสามารถบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชน ซึ่งบทบัญญัติที่ปกป้องคุ้มครอง ความเท่าเทียมกัน (**Equal Protection Clause**) ตามบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 14 ในกรณี ที่การปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เท่าเทียมกันของรัฐก้าวล่วงเข้าไปกระทบกับสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่งข้ออ้างเดียวที่รัฐจะอ้างได้ก็คือหากการเลือกปฏิบัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่จำเป็น ที่

รัฐไม่อาจหลีกเลี่ยงที่จะไม่ปฏิบัติเช่นนั้นได้ เป็นบริบทที่ศาลสูงสุดใช้ว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐาน (Concept of Fundamental Rights) และในกรณีที่รัฐธรรมนูญรับรองสิทธิและเสรีภาพใดแล้ว แต่รัฐสภายังมิได้มีการออกกฎหมาย จากการศึกษาหลักนิติศาสตร์สากล (International Legal Principles) ในต่างประเทศพบว่าสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลี ฯลฯ ใช้หลักสภาพบังคับอัตโนมัติหรือ Self-executing หรือเรียกว่าหลักศาลมีเอกสิทธิ์ ที่มีแนวคิดศาลสามารถให้ความคุ้มครองได้โดยไม่ต้องรอให้ มีการออกกฎหมายก่อน หลักศาลมีเอกสิทธิ์คือหลักที่ถือว่าศาลจะให้ความคุ้มครองหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องมีหลักการที่ชัดเจนในการตัดสินใจ หลักนี้คือหลักที่ให้ศาลเป็นผู้ชี้ว่า มาตราใด ในรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิที่มีสภาพบังคับอัตโนมัติหรือไม่ (Self – Executing Rights or Non-self – Executing Rights) หลัก “บังคับอัตโนมัติ” หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Self-executing วางหลักการไว้ว่า การบังคับใช้ได้ทันทีได้โดยโดยไม่ต้องมีการกระทำกฎหมาย หรือกระบวนการทางกฎหมายอื่นใดเพิ่มเติมคือ (Effective Immediately Without Requiring Additional Action Legislation or Legal Steps) และสิทธิที่รัฐธรรมนูญก่อตั้งขึ้นย่อมไม่เสียไปแม้จะยังไม่มีการตรากฎหมายขึ้นมาก็ตาม (The feature to promulgate rules cannot operated deprive the constitutionally granted jurisdiction) ส่วนในกรณีที่จะทราบได้อย่างไรว่า มาตราใดในรัฐธรรมนูญมีสภาพบังคับอัตโนมัติหรือไม่ สำหรับสหรัฐอเมริกา ศาลได้มีการวางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า บทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญมีสภาพบังคับอัตโนมัติหรือไม่และหลักเกณฑ์ ที่สำคัญที่สุดคือ ศาลต้องพิจารณาว่าเจตนารมณ์ของผู้ร่างและประชาชนมีเช่นไรในขณะที่ย่างบทบัญญัตินั้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2555). *แนวทางการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด*. กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2548). *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชนว่าด้วย รัฐธรรมนูญและกฎหมาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2547). *หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- มุกิตา ปานมุข. (2561). *กฎหมายขนส่งทางรางเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้บริการรถไฟฟ้าของผู้พิการในประเทศไทย*. บทความนิติศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชญ์ เครื่องาม. (2530). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.